

تحقیق در انتخاب همسر

کلیدواژه: تحقیق، انتخاب همسر.

پرسش: آیا تحقیق و بررسی پیرامون انتخاب همسر ضرورت دارد؟ دیدگاه اسلام در این رابطه چیست؟

پاسخ: در اسلام برای بهبود جامعه و **اصلاح** شئون حیاتی آن، کوشش‌های فراوانی در ابعاد مختلف صورت گرفته است. یکی از مهم‌ترین و بنیادی‌ترین این تلاش‌ها، اصلاح کانون خانواده بوده که در رأس آن دو عنصر محوری و اساسی یعنی پدر و مادر قرار دارند. **شیرینت** مقدس اسلام برای تشکیل یک **خانواده سالم** و کامل و پرنشاط، توصیه‌ها و سفارش‌های زیادی نموده که مهم‌ترین آن‌ها انتخاب همسری صالح و مطلوب است. همسری که در آینده فرزندان صالحی پرورش دهند که سازندگان و گردانندگان امور جامعه‌اند. سفارش به بررسی و تحقیق پیرامون گزینش همسر و توصیه به انتخاب شایسته‌ترین آن‌ها در اسلام، نشانه اهمیت موضوع است.

فهرست مندرجات

- ۱- اهمیت تحقیق در امر ازدواج
- ۲- زن و شوهر در قرآن
- ۳- بررسی تعبیر لباس
- ۳.۱- محفوظ ماندن از انحرافات حنسی
- ۳.۲- پوشاندن عیب‌ها
- ۳.۳- زینت و آراستگی
- ۳.۴- دقت در انتخاب همسر
- ۳.۴.۱- حدیثی از امام صادق
- ۳.۴.۲- حدیثی از پیامبر
- ۳.۴.۲.۱- مراد از دسائس
- ۳.۴.۲.۲- توضیح
- ۴- مشورت در ازدواج
- ۴.۱- حدیثی از امام باقر
- ۴.۲- حدیثی از امام رضا
- ۵- نتیجه بحث
- ۶- پانویس
- ۷- منبع

اهمیت تحقیق در امر ازدواج

مسئله **ازدواج** و تشکیل **خانواده** موضوعی حیاتی است و برای هر کس معمولاً یک بار در طول زندگی‌اش این فرصت طلایی پیش می‌آید. حیاتی بودن آن از این نظر است که دختر و پسر می‌خواهند برای خود شریکی در **زندگی** انتخاب کنند که تا پایان عمر با او زندگی نمایند. شریکی که فرزندان را پرورده ساخته، از آن‌ها انسان‌هایی برومند به وجود آوردند. بنابراین **عقل** ایجاب می‌کند که انسان درباره همسر آینده‌اش تحقیق کند و خصوصیات اخلاقی و ویژگی‌های روحی او را بررسی و مطالعه نماید که این همسر توسط چه پدری پرورش یافته و در دامن چه مادری رشد نموده است؟ و در چه محیط و مکانی رشد پیدا کرده است؟ زیرا **مطالعه** و بررسی این ویژگی‌ها اگر به **انسان شناخت** و آگاهی لازم را ندهد، لاف‌ل شناختی نسبی که بتوان در پرتو آن به هویت اخلاقی و روحی او پی برد، خواهد داد. **لله** فضل‌الله، مجدحسین، شیوه همسرمداری، ص ۱۲، ترجمه لطیف راشدی، تهران، انتشارات پیام آزادی.

بنابراین کسانی که به آینده فرزندان خویش می‌اندیشند و می‌خواهند فرزندان صالح، متدین، سالم و خوش‌اخلاق داشته باشند، باید قبل از ازدواج درباره این موضوع تأمل کنند.

زن و شوهر در قرآن

در **قرآن مجید** در مورد زن و شوهر تعبیر جالبی وجود دارد؛ آنجا که می‌فرماید: «...هن لباس لکم وانتم لباس لهن...»؛ **لئ** **بقره/سوره ۲، آیه ۱۸۷**.
...آن‌ها لباس شما هستند و شما لباس آن‌ها هستید...».

تعبیر به لباس در مورد زن و شوهر، از چند نظر قابل بررسی است:

← محفوظ ماندن از انحرافات جنسی

همان‌گونه که **لباس**، انسان را از سرما و گرما و خطرات و نفوذ بیماری‌ها به بدن حفظ می‌کند، زن و شوهر نیز یک‌دیگر را از خطرهای آسیب‌ها و **انحرافات جنسی** حفظ می‌کنند.

← پوشاندن عیب‌ها

همان‌گونه که لباس، عیب‌های بدن را می‌پوشاند، زن و شوهر نیز عیوب یک‌دیگر را می‌پوشانند.

← زینت و آراستگی

همان‌گونه که لباس، زینت انسان است، زن و شوهر مایه **زینت** و آراستگی هم‌دیگر هستند. [۴۱] مجدی اشتهاردی، مجد، ازدواج آسان و شیوه همسررداری، ص ۴۲، بی‌جا، انتشارات نبوی.

← دقت در انتخاب همسر

از همه مهم‌تر این است که همان‌گونه که انسان در خرید یک لباس کمال دقت را دارد، در انتخاب همسر هم که یک نوع لباس دائمی بر تن انسان است، باید کمال دقت را داشته باشد. به‌راستی چه تعبیر جامع و زیبا و چه مثال جالب و دل‌نشینی! هم به آثار نیک و مثبت ازدواج اشاره دارد، هم همسران را به نکات جالب و فواید ازدواج توجه می‌دهد و هم به **زن و مرد** (زوجین) دستور می‌دهد که اگر می‌خواهند همسرانی ایدال باشند، باید لباس هم‌دیگر بوده و در حفظ آن کمال دقت را داشته باشند.

← حدیثی از امام صادق

امام صادق (علیه‌السلام) می‌فرماید: قال الصادق (علیه‌السلام): «أما المرأة فإلادة فانظر تتقلده ...» [۴۱] **حر عاملی، مجد بن حسن، وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۱۷، تهران، المكتبة الاسلامیه.** همانا **زن** به مانند گردن‌بندی است که به گردن انسان افکنده می‌شود؛ **فکر** و **اندیشه** کن و ببین که چه چیزی را به گردن خود می‌افکنی.»

← حدیثی از پیامبر

هم‌چنین **پیامبر اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم)** فرمودند: قال رسول الله (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم): «انظر فی ای شی تضع ولدک فان العرق دساس؛ [۴۲] **الایشیعی، شهاب‌الدین مجد، المستطرف، ص ۴۶۰، بیروت، انتشارات دارالقلم.** ببینید **نطفه** خودتان را در چه محلی مستقر می‌کنید؛ زیرا که عرق دساس است.»

← مراد از دساس

قال المنجد: «العرق دساس ای الاخلاق الایاء تتصل الی الایاء.» [۴۳] **البستانی، کرم (و دیگران).** المنجد فی اللغة، ص ۲۱۴، بیروت، دارالمشرق.

واژه «دساس» در کتب **لغت** به این حقیقت **تفسیر** شده که نطفه، سجایای اخلاقی پدران را به فرزندان منتقل می‌سازد و این همان سخنی است که **دانشمندان** علوم زیست‌شناسی و روان‌شناسی، از آن به عنوان قانون **وراثت** یاد می‌کنند.

← توضیح

در این **حدیث**، رسول گرامی اسلام (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) از قانون وراثت سخن گفته و از آن به واژه عرق (که همان **زن** است) تعبیر نموده و به پیروان خود توصیه کرده‌اند که از قانون وراثت غافل نباشند و توجه کنند که برای نسل آینده خود زمینی پاک انتخاب کنند تا فرزندان آنان وارث صفات ناپسند نشوند. بنابراین دقت و اندیشیدن در انتخاب همسر واقعیتی است که چندان نیازمند به **برهان** و دلیل نیست. بر پسران و دختران لازم است که دقت کنند؛ پدران و مادران نیز موظف‌اند در انتخاب همسر برای پسران و دختران خویش کمال دقت را بنمایند تا همسران خوبی برای فرزندان خود انتخاب نمایند.

پُر واضح است که با **عقل** و اندیشیدن، بهتر می‌توان بر نفی و اثبات امری تصمیم گرفت، لکن ممکن است بررسی‌های عقلی و فکری در حدی نباشد که انسان قاطعانه بتواند در جهت اثبات یا نفی آن اقدام نماید. بدیهی است که در چنین مواردی **اسلام** راهنما بوده و باید از دیدگاه‌های افراد صالح بهره جست؛ مثلاً در چنین موردی می‌توان با افراد دانا، با **تجربه**، دین‌دار و خیرخواه **مشورت** کرد؛ همان‌طور که در زمان **معصومین (علیه‌السلام)** افراد می‌آمدند و با **ائمه (علیهم‌السلام)** در امر ازدواج مشورت می‌کردند؛ به عنوان نمونه، دو **روایت** ذکر می‌شود:

← حدیثی از امام باقر

قال الباقر (عليه السلام): «أتى رجل رسول الله (صلى الله عليه وآله وسلم) يستأمره فى النكاح، فقال: نعم إنكح وعليك بذوات الدين تربت يداك...»؛

[۱] **حر عاملی، محمد بن حسن، وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۲۱، تهران، المكتبة الاسلاميه.**
امام باقر (علیه‌السلام) فرمودند: مردی خدمت **رسول خدا** رسید تا در امر ازدواج با او مشورت کند، رسول اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) فرمودند: با زن دین‌دار ازدواج کن تا **خدا** به زندگی تو **برکت** دهد ... .

← حدیثی از امام رضا

«إن لی قرابة قد خطب الی وفی خلقه سوء. قال الرضا (عليه السلام): ولا تزوجوا ان كان سيئى الخلق؛

[۱] **حر عاملی، محمد بن حسن، وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۵۴، تهران، المكتبة الاسلاميه.**
 یکی از **مسلمانان** به نام **حسین بن بشار واسطی**، نامه‌ای خدمت **امام رضا (علیه‌السلام)** نوشت که فردی از خویشاوندانم که بد اخلاق است به **خواستگاری** دخترم آمده است؛ چه کنم؟ دخترم را به او بدهم یا نه؟ شما چه می‌فرمایید؟ **امام (علیه‌السلام)** در جواب نامه نوشتند: اگر بد اخلاق است، دخترت را به او نده.»

نتیجه بحث

در **اسلام** برای بهبود جامعه و اصلاح شئون حیاتی آن، کوشش‌های فراوانی در ابعاد مختلف صورت گرفته است. یکی از مهم‌ترین و بنیادی‌ترین این تلاش‌ها، اصلاح کانون خانواده بوده که در رأس آن دو عنصر محوری و اساسی یعنی پدر و مادر قرار دارند. **شریعت مقدس** **اسلام** برای تشکیل یک خانواده سالم و کامل و پرنشاط، توصیه‌ها و سفارش‌های زیادی نموده که مهم‌ترین آن‌ها انتخاب همسری صالح و مطلوب است. همسری که در آینده فرزندان صالحی پرورش دهند که سازندگان و گردانندگان امور جامعه‌اند. سفارش به بررسی و تحقیق و پیرامون گزینش همسر و توصیه به انتخاب شایسته‌ترین آن‌ها در اسلام، نشانه اهمیت موضوع است.

پانویس

۱. ↑ فضل‌الله، محمدحسین، شیوه همسررداری، ص ۱۲، ترجمه لطیف راشدی، تهران، انتشارات پیام آزادی.
۲. ↑ **بقره/سوره ۲، آیه ۱۸۷.**
۳. ↑ **مجدی اشتهاردی، مجد، ازدواج آسان و شیوه همسررداری، ص ۴۲، بی‌جا، انتشارات نبوی.**
۴. ↑ **حر عاملی، محمد بن حسن، وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۱۷، تهران، المكتبة الاسلاميه.**
۵. ↑ **الایشیهی، شهاب‌الدین مجد، المستطرف، ص ۴۶۰، بیروت، انتشارات دارالقلم.**
۶. ↑ **البستانی، کرم (و دیگران). المنجد فی اللغة، ص ۲۱۴، بیروت، دارالمشرق.**
۷. ↑ **حر عاملی، محمد بن حسن، وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۲۱، تهران، المكتبة الاسلاميه.**
۸. ↑ **حر عاملی، محمد بن حسن، وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۵۴، تهران، المكتبة الاسلاميه.**

منبع

سایت اندیشه قم، برگرفته از مقاله «تحقیق درباره انتخاب همسر»، تاریخ بازیابی ۱۳۹۶/۰۶/۲۱.